

UNIT-1

Engaging with Narrative AND Descriptive Accounts

Suggested Activities: -

- ① Reading for comprehending (Individual plus group reading and discussion / Explanation)
- ② Narrating / describing a related accounts from ones life experience (infront of smaller group)
- ③ Discussion of characters and situations (sharing interpretation and point of a view in smaller group)
- ④ writing based on the text summary of scene - extrapolation of story converting a situation into a dialogue.

Choosed Activity: -

Narrating / describing a related accounts from ones life experience.

शेक्सपियर: शशियाचे आराध्यदैवत

शेक्सपियरच्या निधनास चारशे वर्षे पूर्ण झाल्याने अनेक देशांत त्यांची पुण्यलिथी साजरी झाली. दि. २३ एप्रिलला जे समारंभ झाले त्यातील एकदास ठरला. तो झाला होना की अनेक नामवंत मरा आणि मराठी शेक्सपियरच्या नाटकातील 'दुवी' और 'जॉट दुवी द्यट इन क्वेशन' हे हॅम्लेटच्या अन्नराम व खगामचे कन्न पहिलेच ताक्य गोकुल दाखवायचे

स्ट्रुट्समध्ये शेक्सपियर जेव्हा शाकेन शिकत होता तेव्हा ऑक्सफर्ड विद्यापीठाचे पदवीधर लॉरेन ड. शिकवत शेक्सपियर हॅम्लेटच्या खरा पठा आपल्या नाटकांमुळे तो जगाच्या नागरिक केवळय होऊन बसला. याने शशियाचा खास उल्लेख करावा लागेल. जर्मन, अमेरिका व देवांतील शेक्सपियर स्थान आहे. शशिया हा अनेक दशके रंगीत चित्रकला, नाट्यकला, शिल्पकला, आणि चित्रपट अशा विविध कलांत प्रचलित स्थानावर आहे.

जसे पाहिले तर शेक्सपियर हा त्याला देशाबाहेर कधी गेल नव्हता. पण लंडनमध्ये अनेक परकी लोकांची भावक- जावक कर पूर्वीपासूनची आहे त्यामुळे शेक्सपियरने काही शशियन लोक व व्यापारी पाहिले असतील का त्याच्या सहवासानेही झाले असतील

निरर्स हे ल सिमिलियाची हे नाटक बाहेर झाले 1610-11 मध्ये यांची नायिका सिमिलियाची शशी हरमिअॉन लिखावर खोटा आरोप होत त्यासाठी खटला गेली. ती न्यायाधीश अंगने की शशियाचा सम्राट हा लिखा होता. तो जीवित असता तर आपल्या मुलीवर आलेला किर्वात निला पाह लागला नसता. जसे हा शेक्सपियरच्या नाटकात झालेले शशियचे उल्लेख

कुमार अवस्थेतील बालकांच्या विकासात शिक्षकांची भूमिका: -

- ① कुमार अवस्थेत बालांचे वजन हे नैसर्गिक होते. यामुळे गोंधळून जाण्यासारखे काही नाही. हे मुलांना समजावून सांगणे.
- ② या अवस्थेत बालकांचे भावनिक दृष्ट्या अस्थिर असतात. अशावेळी त्यांना समजावून द्यावे.
- ③ बालकांच्या आवनात रुचकता नसणे याची काळजी घ्यावी.
- ④ मुले संबंध प्रणालीने राहतात अशावेळी शिक्षकांनी त्यांच्या गरजा योग्य माद करून त्यांना विद्यार्थी कार्य करण्याची संधी द्यावी.
- ⑤ विद्यार्थ्यांविषय महत्त्वाची जबाबदारी सोपवून त्यांच्या विचार शक्तीला यत्न द्यावी.

अहवाल

02/09/2019 रोजी EPC या प्रत्यक्षिकांतर्गत Unit 2
Engaging with popular subject based expository writing मधील
writing a review or a summary of the text with comments and
options हा हाटक निवडल्यात आला.

09/09/2019 रोजी संबंधित मार्गदर्शिकांनी आरांश लेखन
म्हणजे काय? आरांश लेखन कसे करावे याविषयी मार्गदर्शन केले.

16/09/2019 रोजी गरातील सर्व विद्यार्थी शिक्षकांनी प्रत्येक
एक लेख निवडून समीचे सूक्ष्म वाचन करून त्याचे आरांश लेखन केले.

23/09/2019 रोजी सर्वांनी या प्रत्यक्षिकांमधील अहवाल लेख
केले.

शाळेसंबंधी शिक्षकाची भूमिका-

① अध्ययन - अध्यापनाशी संबंधित भूमिका.

- ① आपल्या विषयाने वार्षिक नियोजन तसेच छोटक नियोजन करणे.
- ② अव्याधुनिक शैक्षणिक साधने व विद्यार् प्रवाह यांचे ज्ञान देणे.
- ③ पाठ्यपुस्तके, हस्तपुस्तके, कार्यपुस्तिका यांची माहिती विद्यार्थ्यांना देणे.
- ④ आपल्या पाठ्याविषयी अभ्यासक्रम वेळेत पूर्ण करणे
- ⑤ वर्गात योग्य आंतरक्रिया घडवून आणण्याचा प्रयत्न करणे.

② सहशाळेय अभ्यासक्रम अंदाजित भूमिका

- ① विद्यार्थ्यांच्या गरजा विचाराने घेऊन उपक्रमांची निवड करावी.
- ② अभ्यासक्रम कार्यक्रमांची नियोजन करणे.
- ③ प्रायोजित कार्यक्रमांची महत्त्व विद्यार्थ्यांना पटवून देणे.
- ④ अनुभवी व्यक्तींचे मार्गदर्शन घेणे.
- ⑤ उपक्रमाने सहभागी होण्यास विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहन देणे.

③ मूल्यामापन भूमिका.

विद्यार्थ्यांच्या प्रगतीचे वर्तन बदलायचे मापन करणे
आकेस विविध परिक्षा व उपक्रमांचे प्रायोजन केले जाते.

UNIT-4

Engaging with Educational writing

Suggested Activity: -

- ① Describe your own life experience and convert a situation in a dialogue.
- ② Review of research articles from journal, at least on social issue.
- ③ Analysis the structure of any two newspaper articles.
- ④ seminar on the changing role of teacher
- ⑤ prepare presentation on any topic from your subject area.

Choosed Activity: -

seminar on the changing role of teacher.

UNIT-2

Engaging with popular Subject

Basal Expository writing.

Suggested Activities —

- ① Reading to extract over all meaning information, subject knowledge.
- ② Identifying major contents and ideas involved and making notes on the in some schematic form. flow diagram, tree diagram. mixed maps.
- ③ explaining list of text / topic to writers
- ④ Writing a review or a summary of the text with comments and Options.

Chosed Activity —

Writing a review or a summary of the text with comments & Options

विद्यार्थी व शिक्षिकाच्या जीवनातील एका अविस्मरणीय क्षणाचे कथन / वर्णन :-

मागील जुलै महिन्यात आमच्या घरी सहलीचा जाणवण्याचे
ठरला होता. सहलीसाठी आंबोली घाट आणि आजूबाजूचा परिसर निवडण्यात
आला. आंबोलीला जायच म्हणून मी खुप खुश झाले. कारण मी आंबोली घाट
मी पहिल्यांदा पाहणार होते. त्यामुळे धरान सर्वात आनंदी मी झाले होते.

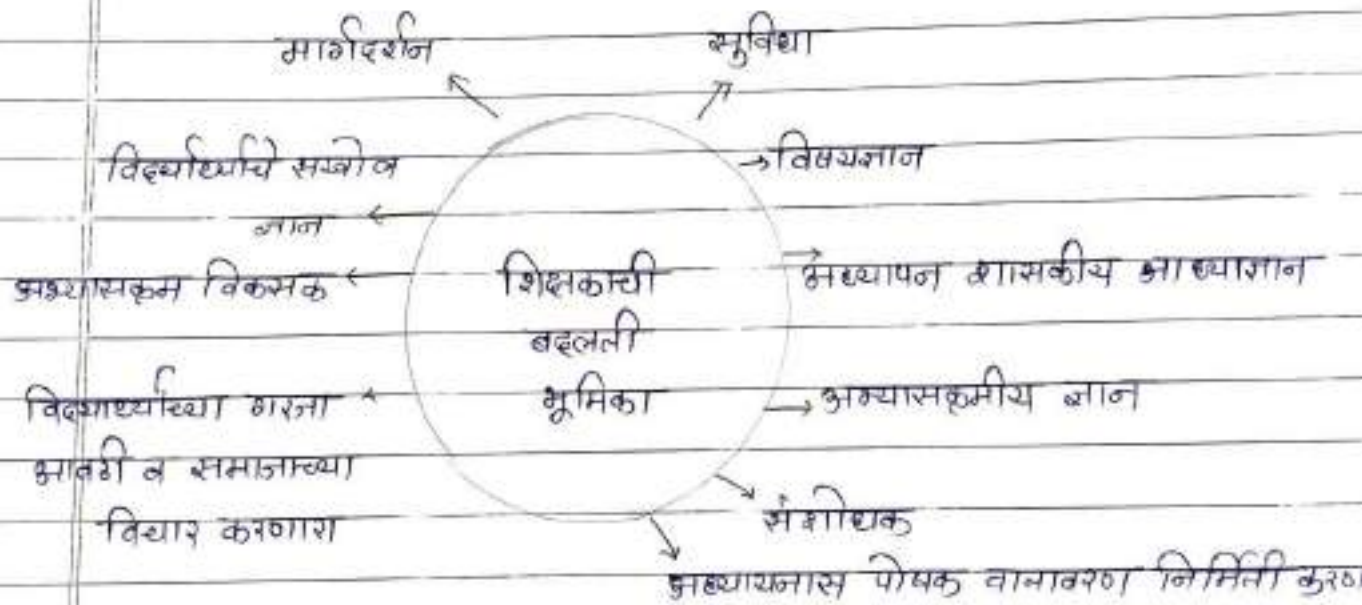
आम्ही सर्वजण तेव्हा आंबोलीला गेलो. तेव्हा तेथील निसर्ग-
रम्य वातावरण पाहून सर्वांचेच खुप खुश झाले. आंबोली हे निसर्गाची कृपा
लाभिलेले ठोंगर मध्यावरचे साठ पक छोटसे गाव आहे. प्रवास आम्ही सावेतवडीपुन
आंबोली हे निघालो होतो. तेव्हा त्या ठोंगराच्या पायथ्याशी असलेल्या गावान.
आलो. आंबोलीला थंड लिवे ठिकाण म्हणून प्रसिद्धी मिळू लागली आहे.
त्याला गरीबंचे महाबळेश्वर म्हणून ओळखतात.

सर्व प्रवास आम्ही येथे असलेला दबाबा पहायला गेलो.
दाबाबातून उंचावतून पठाराचे पाणी आपल्या डोळ्यांचे पाणी फेडले. दाबाबातून
गेल्यावर पाण्यात जाण्याच्या सोट मला आवरना झाला नाही. दुसरीकडे
जवळच वारल नळने. आंबोलीच्या आकृष्टा खामर आम्ही पाण्यातून बाहेर
आलो. आंबोली- बेळगाव चा रस्त्यावर जरा पायणीट करून पुढे गेल्यावर
आम्हाला हिरण्यकेशी नदीचे उगमस्थान दिसले. पुढे या नदीला चिना नदी
मिकले.

आंबोलीच्या वटातून फेरफटका मारताना आंवा. काजू, रेंगी-
बेरेंगी, साडे, पाने, फळे, फुले, दिसत होती. माझे मन आगदी काय पाहू
आणि काय नको असे झाले. होसे तेक्षण आठवले की असे वाटते पुढा पुढा
नावे.

शिक्षकाची बदलती भूमिका -

बदलत्या काळानुसार शिक्षकाचा आपली भूमिका बदलत जाताने. प्रसंगी काळापासून आजपर्यंत शिक्षकाच्या भूमिकेत सातत्याने बदल होत आहेत. सध्याच्या काळात शिक्षकाच्या खालील प्रकारच्या भूमिका पार पाडण्या जातानात.

- शिक्षकाला तीन प्रकारचे ज्ञान असणे आवश्यक आहे.
 - विषय ज्ञान
 - अध्यापन शासकीय ज्ञान
 - अभ्यासक्रम ज्ञान
- शिक्षकाला आपण शिकत असलेल्या विद्यार्थ्यांची व तिच्या पालक विद्याशाखेची संरचना, घटतीकडे, पध्दती यांचे ज्ञान असणे.
- शिक्षकाचा विद्याशाखेची संरचना, घटतीकडे, ज्ञान असणे.

अहवाल

EPC-1 Reading and Reflecting on text ^{या}
first unit (Engaging with narrative and descriptive
प्रत्यक्षिकांत Accounts) ग्रामहील Narrating / Describing a related accounts
from ones life experience हा हाटक 418120 शेजी निकडव्यान

आला.

त्यानेतर 11/8/2019 शेजी प्रशिक्षणार्थी आपल्या जीवनातील
अविस्मरणीय दृशाविषयी क्लुपमध्ये कथन केले व त्याचे लेखन 18/08/2019
शेजी माठदिर्शन शिक्षकांना दाखविले.

शेजी या प्रत्यक्षिकाने अहवाल लेखन
करव्यात आले हे 25/08/2019 प्रत्यक्षिक करताना आम्हाला प्राध्यापकांचे
माठदिर्शन लाभले.

- ५) शिक्षकाला विद्याशाखेची संरचना. सुटीचे ज्ञान असोवे. शिक्षकाला आपल्या विषयाची संबंधित इतर विद्याशाखेचे ज्ञान असणे पाहिजे.

माझी दुष्काळी आयरी :- . . .

आज शेम केमेरावून दुष्काळ पहिला हा असा टेलेविजन मद्याल पहिलाच प्रयोग मांजरा धरण 1980नेतर पहिल्यांदाच पूर्ण आठवाय पाणी नसल्याने दृश्यात मेलेले, मसे, कासव, शिण्यांच्या खव पठलाच चारी खोदल्या तरी तलावात पाणी नागलेल दिसत नाही. पाटोद्वानवळ्या सौताड्यात मांजरा नदीच उठामस्थान नवी रूथे पांढरी रेषा दिसते.

तीन वर्षे सलग मराठवाड्यातल्या काही भागात राजस्थानच्या वाळवंटापेक्षाही कमी पाऊस झाला राजस्थानच्या वाळवंटाची वार्षिक सरासरी १०० कि.मी आहे. केबरेपुढी अलिनी पिक मोठ्याच्या हेक्टरी खर्च चार हजार रुपये.

मुंबईत आकाशवाणी स्पर्धा करणारे कंपर्स आहेत. मराठवाड्यात पाठ्यासाठी ग्रांडेड बेकर्स तयार झालेले. 90 मजली उंच इमारतीमुळे खोल बीरवेल्स हेऊनसुद्धा पाणी नागलेला झालेले मध्य महाराष्ट्रात पाऊस नाही. त्याच्या अंदाज 30 वा दिवस 90 दिवसाच्या सीधाबीनला 40 दिवसापासून पाणी मिळालेले नाही.

मराठवाड्यात पाऊस नाही असा आज 80 वा दिवस, दुष्काळ अथावह होत चाललाय उस्मानाबादच्या 7 लाख जनावरांना तीन दिवस पुरेल मुवढाच धारा उरलाय. शेतात कोण जात नाही उधार कोण देत नाही. चम्या अभावी जनावरांच्या चात्याला विकृती भाव झाला आहे. न्वारीच्या कळव्याची प्रक पेढी उंरु आणि न्वारी 15 रु. कि. माणसापेक्षा जनावरांना चारा उपट मलाग झाला आहे. म्हणून दुष्काळ मुवढा आहे. की माणसाला खनालाच काही खाण्यासाठी दुष्काळ आहे. मग जनावरांचे कितली ताल अशा प्रकारे गाळी दुष्काळी आयरी.

समावेशक शिक्षणात शिक्षकांची श्रमिका -

- ① समावेशक शिक्षणात ने अपंगा विद्यार्थी आहेत. त्यांच्या अपंगात्वामा प्रकार ओळखून त्यानुसार त्यांना शिक्षण द्यावे.
- ② अपंगात्वामा प्रकारानुसार वेगवेगळ्या आहनांची माहिती शिक्षकांनी घ्यावी व उपलब्ध करून द्यावे.
- ③ कृतीयुक्त शिक्षण देण्यास प्रयत्न करावा. अपंगांच्या क्षमतेनुसार कृती करण्यास संधी द्यावी.
- ④ पालकांच्या अपंगाच्या शिक्षणाकडे पाहण्यामा हस्तीकीन बदलवावा.
- ⑤ अपंगांच्या सर्व प्रकारानुसार मुलांना शिकविण्याचे अध्यापन कोणत्या शिक्षकांसाठी.
- ⑥ शाळेतील इतर मुलांना अपंगाकडे पाहण्यामा हस्तीकीन बदलवावा.
- ⑦ अपंगाशी मैत्रीपूर्ण संबंध निर्माण करावे.

UNIT-1

Engaging with Narrative AND Descriptive Accounts

Suggested Activities: -

- ① Reading for comprehending (Individual plus group reading and discussion / explanation)
- ② Narrating / describing a related accounts from ones life experience (infront of smaller group)
- ③ Discussion of characters and situations (sharing interpretation and point of a view in smaller group)
- ④ writing based on the text summary of scene - extrapolation of story converting a situation into a dialogue.

Choosed Activity: -

Narrating / describing a related accounts from ones life experience.

अहवाल

EPC चा प्रात्यक्षिकालगत Unit 3 Engaging with
Journalistic writing यातील पहिला उपखण्ड using reading for extracting
information or appropriate for initial reading of articles हा उपखण्ड

१०/१०/२०१९ रोजी निवडण्यात आला. व प्रत्येक प्रशिक्षणार्थीने प्रत्येकी लेख
निवडले.

६/११/२०१९ रोजी निवडलेल्या लेखाचे मुद्दे काढून त्यांचे लेखन
करण्यात आले व २० रोजी या प्रात्यक्षिकचे अहवाल लेखन करण्यात आले.

अहवाल

11.11.2019 शेजी प्रात्यक्षिकानील चौथा हल्क Engaging
with educational writing हा हल्कानील Seminar on the engaging
role of teacher हा उपहल्क निवडल्यात आला हा हल्क निवडताना
प्रा. बोंदर डी. वी. यांनी योग्य आवृत्ती सांगितली.

11.11.2019 शेजी Seminar on the changing role of
teacher (शिक्षकाची बदलती) यामध्ये बदलत्या काळानुसार शिक्षकाची
भूमिका कशी आसाती. याविषयी चर्चा करण्यात आली. त्यामध्ये विद्यार्थ्यांचे
विकासातील भूमिका तसेच जाळेतील भूमिका आणि शिक्षकांचे सर्वाधिकारण
अभिविज्ञाक शिक्षणात शिक्षकाची भूमिका याचा विचार करण्यात आला.
हे प्रात्यक्षिक करताना प्रा. यांनी वेळोवेळी मार्गदर्शन केले

M/S

जिवे उन्नत करीत आहेत. माना - पित्यांच्या आधार बंधून सावली
ठरणार आहे. मुलीच्या जन्माचे स्वागत होईल. माना मुलीचा जन्म कोणीही
नाकारणार नाही.

आई । चेकु देना जन्म मना
कुस्था उदरी
माना सावित्री होईल मी
देईल सर्वांना कुवमाची शिंदेरी

समाजशील संबंधित शिक्षकांची भूमिका-

शाळा आणि समाज यांचे संबंध प्रस्थापित होण्यासाठी त्यांना एकत्र आणणे प्रमुख कार्य शिक्षकांचे आहे. शिक्षकांनी समाजाला पूर्वापणे समजून घेऊन विविध प्रकारचे सेवाकार्य करणे समाजात काळानुसार परिस्थितीनुसार अनेक बदल पाहून घेत असतात.

1) सामाजिक परिवर्तनामध्ये शिक्षकांची भूमिका-

- 1) सामाजिक भुव्या अनेक काळी परंपरा यांचा त्याग करून देण्यासाठी स्वीकार करण्याची हुत्ती समाजात निर्माण करावी.
- 2) न्याय, स्वातंत्र्य, समता या सामाजिक मूल्यांची समाजात रुजवणूक करावी.
- 3) शिक्षकांनी नवीन राष्ट्रीय, उद्दिष्ट्ये, सामाजिक, आदर्श व समाजामध्ये आत्मसात करावीत.
- 4) समाजात स्त्री, पुरुष समानता हे मूल्य रुजवण्यास प्रयत्न करावा.
- 5) समाजातील मूल्यांची धसरण होऊ नये म्हणून विविध मूल्यांची नोंपासना करण्यास सांगणे.

2) सामाजिक नियंत्रणात शिक्षकांची भूमिका-

- 1) शिक्षकांच्या माध्यमातून संस्कृती संकमण करणे समाजानुसार पूर्वीपासून चालत आलेल्या परंपरा यांचे विव्वाधी मध्ये संकमण करणे.
- 2) आपल्या देगातील लोकशाहीचा संरक्षणसाठी व संवर्धनासाठी आवश्यक असलेल्या नागरिकत्वाचा, नावनाचा विद्यार्थ्यांमध्ये समाजशील
- 3) विद्यार्थ्यांमध्ये समाजशील हुत्तीचा व सामाजिक कार्यक्षमतेचा विकास करावा.
- 4) ऐतिहासिक वस्तू, भौगोलिक व निसर्गरम्य आहे त्यांना अशी देणे.

प्रकाशाच्या वाटेवर -

जागतिकीकरणाला आता 25 वर्षे झाली. त्याचे फायदे-तोटे आरे काही चा प्रवृत्त्या वर्धित आपण अनुभवले अर्थव्यवस्थेला बळकटी झाली. नवशक्ती पटिल्या तीन बलाव्य अर्थव्यवस्थामध्ये आपला समावेश होण्याचा दिशेने वाट्याल सुद्धा आहे.

जेव्हा 25 वर्षात खुप काही बदलले रेशन कार्डवर असलेले कुटुंब आता प्रत्यक्षान पासपोर्टपर्यंत पोहचले खरे पण त्याच वेळेस रेशनकार्ड वरचे कुटुंब गायब झाले आपल्या मनातील जुन्या संकल्पनांना सोडचिठ्ठी देऊन सकारात्मक विचार करित जाण्याच्या इतीकार करण्याची हीच मोठ्य वेळ आहे.

अलीकडे नियोजन करायचे तहटे आणि ते खुप मोठ्या प्रमाणावरील असेल तर सारे वक्तान. माहीतीचा अस्मासूर आपल्याला खाक तर नाही ना करणार शशी मिती आहे आणि आता थापासून सुटकाम्य नाही. याची जाणीवदेखील.

अधिक समृद्धीच्या वाटेवर असताना कदाचित थाकते थोडे दुर्लक्षी झाले. असेल म्हणूनच सरकारला कदाचित काळ्या पैशांविरोधातील मोदीम हाली ह्याची लागते.

- ① સદા વર્ષપિંજા અધિક વયોગતીન બાલકને કોઠત્વાદી ક્રાકેલ પ્રવેશ ઘેલન અસેલ તર ત્વમ્વા વચાલા અનુસકુન યોગ્ય અશા વગતિ પ્રવેશ મિકુન દેલ.
- ② ક્રાકેલ પ્રવેશ ઘેલનેને કોઠનેદી બાલક ત્વમ્વા વગતિ ઘાઠગાર નાદી. યાદી દશના ઘ્વાલી.
- ③ કોઠત્વાદી બાલકાસ શિક્ષણ ઘેતાના, અધિક, સામાજિક વ સાંસ્કૃતિક અઠઘકા યેઠાર નાદી. યાદી દશના ઘ્વાલી.
- ④ ક્રાકેલ કોઠત્વાદી બાલકાસ જાન, હર્મ, વેશ, યાવિધયી અપશબ્દ વાપકુ નયેત.
- ⑤ શિક્ષકને કોઠનેદી અેદમાવ વિઘારાન ન ઘેતા પ્રત્યેકાલા શિક્ષણાદી સમાન સંઘી ઘ્વાલી.
- ⑥ ક્રાકેલ દાઝલ અનિલ્લા વિઘારીયા પટ ટિકુન ઠેવાવા.

UNIT-3

Engaging with Journalistic writing

Suggested Activities -

- ① using reading strategies such as scanning, skimming and reading for extractive information as appropriate for initial reading of articles.
- ② Analysis of structure of the articles identifying sub-headings, key words, sequencing of ideas, illustration or statistical representation etc.

Chooosed Activity -

using reading strategies such as scanning, skimming and reading for extracting information as appropriate for initial reading of articles.

विद्यार्थी विकासामध्ये शिक्षकांची भूमिका-

① बालभ्रतस्थेच्या विकासात शिक्षकांची भूमिका-

- ① या भ्रतस्थेतील बालकाच्या शारिरीक व मानसिक विकास अपाटघने होतो. त्याचे आवश्यक भ्रसणारी परिस्थिती निर्माण करावी.
- ② या वारतील बालकांना बडवडगति भावडतान. त्यातूनच त्यांच्या मानसिक विकास होतो.
- ③ बालकांच्या कारक विकास होव्यासाठी कृतीगुक्त शिक्षण द्यावे.
- ④ या भ्रतस्थेतील बालकांना भौम्यारिक शिक्षण द्यावे.
- ⑤ बालकाकडून परीकथा सांगून त्यांच्या काव्यनिक विकासांना चालना द्यावे.

② किशोरव्यवस्थेतील बालकांच्या विकासात शिक्षकांची भूमिका-

- ① मुलांना प्रवासवर्णने ऐतिहासिक कथा वचारायला भावडेने. त्यामुळे प्र ऐतिहासिक कथा वचारायला द्यावे.
- ② विद्यार्थ्यांच्या भावनिक अविष्काराला संधी देव्यासाठी विविध स्पर्धा इ. आयोजन करावे.
- ③ विद्यार्थ्यांच्या कारक शक्तीचा विकास करव्याची मुलांचे भारोव्य. व्यायाम याकडे लक्ष द्यावे.
- ④ या भ्रतस्थेतील बालक खेकव्यात देग भ्रसतान. त्यामुळे त्यांच्या बाल विकासांनी याकडे लक्ष द्यावे.

आई! होऊ दे ना जन्म मला.....

टोखिका - जता वानखेडे

मुद्दे - ① पुंच भरारी ② पाचगुण अशुभ

महात्मा ज्योतिबा फुले आणि कौली ज्योती सावित्रीबाई फुले यांनी मुलींसाठी शिक्षणाच्या वाटा मोकळ्या करून दिल्या.

① पुंच भरारी.

आजची स्त्री - युज आणि मुल - चा वेग्या तोडून बाहेर पडली आहे. तिने शिक्षणाची कास धरली आहे. पाचजट बनून ती आकाशात पुंच उडत आहे. राष्ट्रपती बनून देशाची धुरा सांभाळण्याची आप्पाट शक्ती तिच्यात सामावलेली आहे. तरी पण आपण हा बर नाकारतो तिचा जन्म माता यशोदा जिजाऊ. शूर इंद्रिराजी कल्पना - चावला यांच्या पराक्रमाने व त्याताने भारतीय इतिहासात स्त्रोनेरी महाराणी पान लिहिले गेले आहे. मग या कोवळ्या कळप शकड्याच्या अधिकार तुडवला नाही ती गर्भातील कोवळी कळी असेच म्हणत असतात.

आई! होऊ दे ना जन्म मला

तुझ्या उदरी

यशोदारा बनेन ती

वांगीच्या संदेश देईल.

② पाचगुण अशुभ -

माझ्या जन्माच्या वेळी माझ्या आतांना अर्धांग तामुच्या अर्धा आला म्हणून आई मला अशुभ म्हणत होती. आईची नकोशी हे सत्य जीवन उदरगत साठविलेले पण मी एक कुडुंब असे बघतले की त्यात एक बहीण नसे म्हणून अविवाहित राहून माता पित्यांचा व आतांचा आहार बनली. पण आताच्या काळ बदलला आहे. मुली आता शिक्षण घेत आहेत दोन्ही धाराण्यांसाठी

अनेकी शिक्षकांना पुढील भूमिका वार पाठव्या लागतात.

- ① मूल्यमापन प्रक्रियेचे ज्ञान
- ② मूल्यमापन जाणनांचा वापर करण्याची भूमिका
- ③ प्रश्नप्रकाराच्या स्वरूपचे ज्ञान
- ④ माहितीचे विश्लेषण अर्थविवेचन
- ⑤ पालकांना पाठ्याच्या प्रगतीची माहिती देणे.

व्यवस्थापनामधील भूमिका -

① अध्यापकाची भूमिका -

शिक्षकाने आपल्या प्रभावी अध्यापनातून विद्यार्थ्यांमध्ये प्रत्ययनाची ओळी करावी. शिक्षक हा व्यासंगी, भाशावादी, प्रेमक, लक्ष्मीने शिकवणारा, कर्तव्यरक्ष, चारित्र्यसंपन्न असावा.

② व्यवस्थापकाची भूमिका -

एक व्यवस्थापक म्हणून वर्गातील विविध शक्य संतुलन साहज्याचा प्रयत्न करावा.

③ संशोधकाची भूमिका -

शिक्षकाने वर्गातील प्रत्येक समस्येकडे संशोधन हा पहिली आवश्यक आहे. वर्गातील समस्या सोडविण्यासाठी संशोधन पद्धत वापर करावा.

④ समुद्येदेशकाची भूमिका -

विद्यार्थ्यांना येणाऱ्या अडथळी व त्यांच्या भावुक्यातील अरजा याविषयी जाणीव जागृती करून त्यांची समस्या सोडविण्यासाठी योग्य पर्याय सूचवावा.

⑤ सामाजिक कृतीची भूमिका -

शिक्षकाने समाजात जाऊन समाजातील समस्यावर उपाय शोधून काढण्याचा प्रयत्न करावा.